CZU: 81’27

Tatiana TREBEŞ
Universitatea de Stat din Moldova
(Chişinău)

NUMELE PROPRIU DE PERSOANĂ CA OBIECT DE STUDIU AL SOCIOLINGVISTICII

Personal name as the object of study of Sociolinguistics

Abstract: This article starts from the premise that the personal name is a social and ethnocultural sign because it appears and functions in a society and for society. The appearance of personal names is determined by the socio-cultural and political events that take place in society at a given time, in a particular geographical area. On the basis of the analysis of the statistical data provided by the Public Services Agency and the registers of birth certificates from Orhei district, we intend to demonstrate that the sociolinguistic perspective of studying anthroponymy is related to the anthroponymic variation and refers to the social, the psychological and the pragmatic components of the naming act. From the sociolinguistic point of view, these three components contribute to the realization of the three important functions of the first names: separator, unifying and prestigious.

Keywords: personal names, sociolinguistic, separator function, unifying function, prestigious function.

Rezumat: Articolul de faţă porneşte de la premisa că numele propriu de persoană reprezintă un semn social şi etnocultural, deoarece ia naştere şi funcţionează în societate şi pentru societate/ comunitate. Apariţia numelor este determinată de evenimentele social-culturale şi politice, care au loc în societate, într-o anumită epocă, într-o anumită zonă geografică, şi de tendinţele modei lingvistice. În baza analizei datelor statistice oferite de Aparatul central al direcţiei generale de stare civilă din cadrul I.P. „Agenţia Servicii Publice” şi a Registrelor actelor de naştere, oferite de OSC Orhei, ne-am propus să demonstrăm că perspectiva sociolingvistică a studierii antroponimiei ţine de variaţia antroponimică şi vizează componenta socială, componenta psihologică şi componenta pragmatică a actului de numire. Din punct de vedere sociolingvistic, aceste trei componente contribuie la realizarea a trei funcţii importante ale prenumelor: separatoare, unificatoare şi de prestigiu.

Cuvinte-cheie: nume propriu de persoană, sociolingvistică, funcţie unificatoare, funcţie separatoare, funcţie de prestigiu.

Onomastica s-a bucurat şi continuă să se bucure de o atenţie deosebită în cadrul cercetărilor ştiinţifice datorită caracterului său interdisciplinar. Ea preocupă, în acelaşi timp, şi lingviştii, şi traducătorii, şi etnologii, şi geografii, şi sociologii, şi istoricii, tocmai prin optica diferită a acestora asupra obiectului de studiu – numele propriu, fapt care face din onomastica modernă o disciplină complexă, ce are propriile probleme şi metode de cercetare.

BDD-A29175 © 2019 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

Savantul V. Blanar susține că ,,onimele și sistemele onimice pot exista doar în comunicarea socială. Iată de ce numele propriu ca obiect de studiu al onomasticii trebuie cercetat pornindu-se de la funcția socială pe care acesta o realizează – funcție care scoate în evidență aspecte pragmatice și aspecte socio-onomastice" (Blanar, p. 91).

Realizarea funcției sociale face din procesul numirii un act social, argumentează lingvista E. Troplini, deoarece ,,numele proprii de persoană sunt atribuite în baza unor tradiții, a unor convenții sociale, care reflectă nivelul de educație, cultura, tradițiile și istoria unui grup etnic – aspecte ce demonstrează că, întotdeauna, există o motivație a faptului de ce copilul poartă acest nume" (Šrámek, p. 4).

Motivația, care stă la baza actului de numire, este un argument al faptului că numele sunt exemple autentice de semne lingvistice, a căror structură și formă conțin informații lingvistice și extralingvistice, care oferă numelui propriu de persoană statutul de indicator/semn social, ,,ce realizează o funcție de diferențiere și o funcție de integrare" (Troplini, p. 21). Aceste două funcții specifice onimelor – integrarea și diferențierea – pot fi observate, mai ales, acum, când onomastica este supusă unui proces de internaționalizare, cauzat de intensificarea procesului de migrare și a celui de globalizare, procese care impun studierea antroponimiei din perspectivă sociolingvistică și etnoculturală, sub influența factorilor social-politici, culturali, psihologici și estetici, care scot în evidență aspecte ce țin de mobilitatea demografică și de deschiderea omului spre alteritatea etnică și culturală care-l înconjoară.

Ca obiect de studiu al sociolingvisticii, antroponimul presupune analiza inventarului de nume din punctul de vedere al evoluției și al modificării acestuia sub influența factorilor socioculturali și funcționarea antroponimelor în context micro- și macrosocial, în funcție de variația lingvistică, influențele dintre varianta standard și variantele nonstandard ale limbii, condiționate de factorii extralingvistici, bilingvism și multilingvism, limbi și varietăți lingvistice în contact.

Perspectiva sociolingvistică a studierii antroponimiei ține de variația antroponimică – concept analog celui de variație lingvistică din sociolingvistică și vizează *componenta socială* (etnia, confesiunea, statutul socioprofesional, vârsta și specificul gender al numelor de persoană), popularitatea numelui în microgrup sau macrogrup, dihotomia nume oficial – nume neoficial, perioada în care numele a apărut și evoluția lui (prezența variantelor și zona de utilizare a lor), *componenta etnoculturală a onimelor* (formulele denominative unice, fixate prin tradiție în cultura unui popor, afixele din structura formulelor denominative care reflectă specificul național al onimelor), *componenta psihologică* (factorii care influențează părinții în alegerea și atribuirea unui nume nou-născutului) și *componenta pragmatică* (actul de numire ca manifestare a intenționalității, a dorinței părinților de a fi originali și de a ieși din banalitate, de a singulariza purtătorul numelui).

Ideea că antroponimul reprezintă un semn sociolingvistic este dezvoltată de către savantul rus V.A. Nikonov, care în lucrarea *Имя и общество* (Numele și societatea) demonstrează că numele este un semn, un indicator social, deoarece ia naștere și funcționează în societate și pentru societate/comunitate. Apariția numelor este determinată de evenimentele social-culturale și politice, care au loc în societate, într-o anumită epocă, într-o anumită zonă geografică, și de tendințele modei lingvistice (a se vedea: 4).

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

Alți cercetători aprofundează aspectul sociolingvistic, argumentând că evoluția antroponimiei depinde nu doar de evenimentele social-culturale și politice din societate, dar și de componența etnică, lingvistică și confesională a populației dintr-o anumită zonă, iar sistemul antroponimic este în strânsă conexiune și cu factorii care influențează părinții în alegerea numelui unui nou-născut, cum ar fi:

1. moda onomastică (de exemplu, la sfârșitul secolului al XVII-lea, în Marea Britanie, erau populare numele Elizabeth și Mary, iar spre sfârșitul secolului al XX-lea, cele mai frecvente prenume feminine sunt Christe și Susan);
2. relația dintre nume și statutul social al purtătorului (bunăoară, în Anglia, numele Abigail, tradițional era atribuit servitoarelor);
3. tendința părinților de a evita disfoniile/asocierile supărătoare dintre numele de familie și prenume;
4. dorința/intenția părinților de a fi originali, un factor extrem de actual în prezent, când părinții au libertatea de a inventa și de a oferi copiilor numele pe care și le doresc. Utilizarea tot mai frecventă a diminutivelor și a formelor scurte, provenite de la prenumele tradiționale, care s-au impus ca nume independente, reprezintă o consecință a dorinței de originalitate și o inovație în antroponimia actuală, la nivel global.
5. factorul confesional; religia;
6. conotația pozitivă a numelor;
7. relația dintre nume și locul/zona unde a fost născut copilul (de exemplu, numele Yorick arată că purtătorul lui este originar din sudul Angliei);
8. dorința de a evita numele care se regăsesc în componența expresiilor frazeologice și care pot genera o conotație negativă.
9. acordarea numelor în cinstea unor personalități celebre sau a personalităților istorice (Никонов, p. 9).

Astfel, analiza inventarului de nume din perspectivă sociolingvistică, prin prisma factorilor care influențează părinții în alegerea unui nume, scoate în evidență informații ce țin de nivelul de educație al onomatetului (părinții în calitate de agenți care oferă numele), de confesiunea religioasă și de etnia căreia îi aparțin, de aspectul gender, de concentrarea/popularitatea sau frecvența numelor într-o anumită regiune și de stabilitatea onomasticonului. De asemenea, cercetarea entităților antroponimice, din punct de vedere sociolingvistic, demonstrează că antroponimia se află într-un proces continuu de modificare, completare și înnoire.

Savantul român O. Felecan demonstrează că, în ultimele decenii, nominația are un caracter inovativ, fiind influențată de mass-media și de procesul de globalizare, puternic reflectat în toate sferele vieții culturale și sociale. Acest fapt a îndepărtat numitorii de principiul religios străvechi, existent în Antichitatea romană – *nomen est omen.* Nerespectarea acestei reguli a dus la realizarea a trei funcții „simbolice" ale prenumelor: o *funcție separatoare*, ce are rolul de a-i individualiza pe purtători, o *funcție unificatoare*, ce reunește purtătorii unor nume de botez, și o *funcție de prestigiu*, referitoare la statutul oamenilor în societate, care face distincție între cei aflați în vârful ierarhiei sociale și cei situați la baza acesteia (a se vedea: FELECAN).

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

În cele ce urmează, prin intermediul exemplelor excerptate din Registrele alfabetice ale actelor de naștere, oferite de OSC Orhei, vom urmări cum se manifestă procesele enunțate mai sus, făcând o analiză sumară a caracterului inovativ al antroponimiei actuale, în contextul globalizării și al evenimentelor social-politice și culturale din ultimele decenii, care au repercusiuni și asupra onomasticii.

Orheiul este un oraș vechi, multietnic și pluriconfesional, care s-a remarcat de secole în spațiul românesc istoric și cultural, fiind o zonă reprezentativă, din punct de vedere etnolingvistic și etnocultural, în cadrul Republicii Moldova. Acest lucru ne-a servit drept imbold pentru realizarea prezentei cercetări, ale cărei rezultate ar putea fi pertinente și pentru alte zone din Republica Moldova, dat fiind faptul că, în prezent, în Orhei, ca și în alte orașe din Republica Moldova, se fac resimțite procesele specifice perioadei actuale, în primul rând, schimbarea sistemului social-politic după 1989 și revenirea la valorile spirituale naționale, migrația masivă a populației în statele membre ale Uniunii Europene (și nu numai) și contactele active cu alte culturi și confesiuni – procese care se reflectă și asupra inventarului de nume.

1. Populația orașului, inclusiv cea a localităților rurale din municipiul Orhei, conform recensământului din 2014, constituie 101.502 persoane, dintre care 21.065 locuiesc în mediul urban, iar 80.437 – în mediul rural. Mișcările demografice necontrolate și migrarea masivă au influențat negativ structura de vârstă a populației, înregistrându-se o tendință vădită de îmbătrânire a acesteia, succedată de o scădere bruscă a natalității populației (Recensământul populației și al locuințelor 2014, http://www.statistica.md/ pageview. php?l=ro&idc=479 (accesat: 28.01.2019)).

Examinarea documentelor de arhivă și a datelor statistice arată că locuitorii municipiului Orhei sunt preponderent moldoveni, români basarabeni, care vorbesc limba română. De rând cu băștinașii mai conviețuiesc reprezentanți ai altor etnii: ucraineni, ruși, bulgari, romi, găgăuzi – atestați de sute de ani pe teritoriul Basarabiei, dar și reprezentanți ai unor etnii, stabiliți recent în această zonă – arabi, turci etc. Populația municipiului este afiliată mai multor confesiuni religioase: creștin-ortodocși, catolici, baptiști, adventiști de ziua a șaptea, adepți ai confesiunii islamice etc. Toate aceste particularități se reflectă în sistemul antroponimic al regiunii și contribuie la realizarea celor trei funcții „simbolice" ale prenumelor – *separatoare*, *unificatoare* și *de prestigiu* – de care amintește O. Felecan.

Astfel, **funcția unificatoare** a prenumelor se realizează prin dorința părinților de a rămâne fideli tradiției și identității românești. Conform acesteia, copilul va purta fie numele unuia dintre părinți, fie numele unuia dintre nași, fie al unuia dintre bunici. În acest fel, se asigură continuitatea sistemului românesc de denominație personală, tradiție bazată pe criteriile de solidaritate familială, pentru a păstra vie amintirea strămoșilor. Acest fapt este demonstrat de prezența unui număr impunător de prenume tradiționale în onomasticonul actual: *Sofia*, *Ana, Maria, Elena, Ecaterina, Irina, Aexandru, Dumitru, Ion, Vasile, Teodor, Nicolae* și de faptul că de-a lungul timpului acestea își mențin poziția în topul celor mai populare prenume din Republica Moldova. Folosirea acestor prenume limitează tendința de modernizare/ internaționalizare, puternic pronunțată, în ultimul timp, în sfera numelor de botez (a se vedea tabelul 1).

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

Tabelul 1.

Cele mai frecvente prenume masculine și feminine în perioada 2005-2017 (conform datelor statistice oferite de Aparatul central al direcției generale de stare civilă)

Anul	Cele mai frecvente prenume masculine					Cele mai frecvente prenume feminine				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2005	Ion (990)	Daniel (716)	Alexandru (714)	Maxim (684)	Andrei (568)	Anastasia (780)	Valeria (702)	Maria (586)	Andreea (567)	Daniela (557)
2006	Ion (972)	Maxim (784)	Alexandru (732)	Daniel (691)	Cristian (639)	Anastasia (812)	Valeria (751)	Nicoleta (614)	Victoria (560)	Maria (555)
2007	Maxim (931)	Ion (926)	Daniel (780)	Alexandru (700)	Nichita (557)	Anastasia (856)	Valeria (689)	Nicoleta (604)	Maria (588)	Victoria (518)
2008	Maxim (975)	Ion (927)	Daniel (702)	Alexandru (702)	Cristian (570)	Anastasia (857)	Valeria (677)	Nicoleta (603)	Andreea (543)	Maria (535)
2009	Maxim (1128)	Ion (912)	Alexandru (779)	Daniel (757)	–	Anastasia (950)	Valeria (674)	Maria (628)	Andreea (590)	Victoria (584)
2010	Maxim (1084)	Ion (884)	Alexandru (815)	Daniel (720)	Nichita (557)	Anastasia (910)	Valeria (664)	Maria (643)	Andreea (593)	Nicoleta (569)
2011	Maxim (952)	Ion (778)	Alexandru (792)	Daniel (720)	Nichita (508)	Anastasia (957)	Valeria (563)	Maria (632)	Andreea (547)	Nicoleta (519)
2012	Maxim (1004)	Ion (828)	Alexandru (797)	David (706)	–	Anastasia (956)	Maria (784)	Daria (661)	Sofia (639)	Alexandra (639)
2013	Maxim (953)	David (820)	Alexandru (792)	Ion (750)	–	Anastasia (828)	Maria (765)	Sofia (741)	Daria (703)	Alexandra (600)
2014	Maxim (904)	David (884)	Alexandru (731)	Artiom (700)	Ion (683)	Sofia (846)	Anastasia (787)	Daria (700)	Maria (676)	Victoria (656)
2015	David (900)	Maxim (801)	Alexandru (643)	Bodgan (619)	Artiom (591)	Sofia (825)	Anastasia (757)	Daria (635)	Maria	Alexandra
2016	David (~1000)	Maxim (859)	Alexandru 727	Artiom (664)	Ion (631)	Ana (194)	Anna (172)	Varvara (73)	Emanuela (70)	Kira (69)
2017	David (774)	Maxim (702)	Alexandru (577)	Bodgan (547)	Artiom (528)	Sofia (~1000)	Anastasia (749)	Daria (~700)	Maria (661)	Victoria (635)

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

Alegerea unui nume tradițional (calendaristic) este justificată de faptul că prenumele românești au conotații deosebite, sunt adaptate la sistemul fonetic al limbii, sună bine și sunt ușor de pronunțat, au rezistat în timp, au forța personalităților care le-au purtat, sunt acceptate de către societate și păstrează identitatea etnoculturală a purtătorului.

Funcția separatoare a prenumelor se realizează prin intermediul „hipocoristicelor scurte”[1], al „hipocoristicelor diminutivale”, al prenumelor compuse și al prenumelor netradiționale.

Analiza Registrelor alfabetice a actelor de naștere, oferite de OSC Orhei, arată că, în ultimele decenii, în antroponimie se manifestă tendința de a înlocui formele standard ale prenumelor calendaristice cu „hipocoristice scurte” sau „hipocoristice diminutivale”, care, pe de o parte, realizează o *funcție unificatoare,* dat fiind faptul că provin de la formele standard ale prenumelor calendaristice, care formează nucleul antroponimiei tradiționale, iar pe de altă parte – *o funcție individualizatoare,* deoarece aceste nume oferă o posibilitate sporită de identificare/ de supraindividualizare.

Astfel, în Registrele alfabetice ale actelor de naștere (anii 2000-2016), oferite de OSC Orhei, se atestă următoarele forme scurte, apărute prin intermediul apocopei, sincopei, aferezei de la „antropoformele-nucleu”[2]: *Daniel →Dan (de 43 de ori); Danu (de 7 ori); Dăny (o dată); Daniela → Dana (de 16 ori); Vladimir → Vlad (de 28 de ori); Vladislava → Vlada (de 28 de ori), Alexandru / Alexei → Alex (de 24 de ori, Sandu* (de 11 ori)*; Alexandra / Alexandrina → Alexa (de 6 ori), Sanda* (de 13 ori), *Sandra* (de 3 ori), *Sandina* (o dată)*; Sofia → Sofi* (o dată); *Andrian / Adrian → Andi* (o dată) / Ady (o dată); *Ecaterina →Katy* (odată); *Maria → Maşa* (odată); *Sofia → Sonia* (o dată); *Zinaida → Zina* (o dată); *Gabriela / Gabriel → Gabi (o dată),* nume care trimite în egală măsură atât la genul masculin, cât și la cel feminin; *Magdalena → Magda (o dată),* în structura prenumelui dublu *Magda-Oana; Maxim – Max (o dată); Nicolae→ Nicu (de 2 ori)* o dată individual, a doua oară în structura prenumelui dublu *Nicu – Lilian; Elena → Lenka* (o dată); *Ivan → Vania* (o dată); *Valeria → Lera / Lerika* (o dată); *Veronica → Nica* (o dată), *Giovani → Gioni* (o dată).

Analizând formele scurte ale prenumelor menționate mai sus, observăm că pe lângă „hipocoristicele scurte” tradiționale românești – *Alex, Alexa, Sandu, Dan* etc., apar și o serie de forme / variante de origine rusească sau occidentală. Formele scurte de origine rusească – *Maşa, Daşa, Ira, Dima, Nataşa, Sonia, Vania* – sunt rezultatul influenței rusești asupra sistemului antroponimic tradițional în perioada sovietică și a numărului mare de ucraineni, ruși, găgăuzi în componența etnică a populației municipiului Orhei – vorbitori de rusă – și a bilingvismului, un fenomen caracteristic societății noastre.

Formele scurte de origine occidentală: *Andi* – provenit de la englezescul *Andy*; *Katy* – un diminutiv al englezescului *Kate*; *Dăny* – provenit, probabil, din varianta americană *Danny* pentru care s-a încercat adaptarea la sistemul ortografic al limbii

[1] Cercetătoarea M. Cosniceanu, în lucrarea „Studiu asupra numelor de persoană” (1973) tratează formele scurte provenite de la prenumele standard ca *hipocoristice scurte,* iar formele diminutivale – ca *hipocoristice diminutivale.*

[2] Lingvistul S. Garagulea, în lucrarea „Антропонимическая прагматика и идентичность индивида” (2009), numește formele standard ale prenumelor calendaristice *antropoforme-nucleu,* iar formele scurte și formele diminutivale *antropoforme-periferice.*

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

române la fel ca și *Andi; Gioni* – o formă scurtă a prenumelui italian *Giovanni* sau o adaptare fonetică și ortografică a „hipocoristicului scurt" *Johnny,* provenit de la prenumele englezesc *John; Sofi* – care poate fi o formă scurtă, obținută prin apocopă de la prenumele tradițional *Sofia* sau o adaptare fonetică și ortografică a prenumelui occidental *Sophie* – sunt o consecință a intensificării procesului de migrare, a contactului (lingvistic, cultural) cu reprezentanți ai altor etnii.

Începând cu anul 2000, în Registrele alfabetice ale actelor de naștere (2000-2016), de la OSC Orhei, se atestă și o serie de „hipocoristice diminutivale", forme dezmierdătoare ale prenumelor ce exprimă sentimente de afecțiune și care sunt formate cu ajutorul sufixelor *-uț, -aș, -el, -ela, -oară, -ina, -ică, -iţa, -uţa / uta* și sufixul diminutival rusesc *-ka:*

-uț*: *Ionuț (atestat de 16 ori);

-ela: *Ionela* (de 10 ori), *Petronela* (de 5 ori); *Antonela* (de 5 ori); *Dorinela* (o dată); *Aniela* (o dată); *Cristela* (o dată);

-ina: *Nicolina* (o dată); *Emilina* (o dată), *Andreina* (o dată), *Soreina* (o dată); *Nadina* (o dată), *Vasilina* (o dată);

***-uța*:** *Anuța* (o dată), *Anicuța* (o dată), *Aniuta* (o dată);

***-iţa / iță*:** *Victoriţa* (o dată), *Gheorghiță* (o dată), *Dumitrița* (de 7 ori), *Luminița* (de 5 ori);

***-el*:** *Georgel* (o dată), *Ionel* (o dată), *Dorel* (o dată), *Costel* (o dată);

***-aș*:** *Dumitraș* (o dată), *Ionaș* (o dată);

***-ic / ică / ica*:** *Petrică* (o dată); Anica (o dată); *Cristic* (o dată) – un diminutiv al formei scurte *Cristi;*

***-ka*:** *Andreika* (o dată), *Lerika* (o dată), *Lenka* (o dată), ultimele două fiind forme diminutivale obținute prin derivare de la „hipocoristicele scurte" rusești *Lera* și *Lena.*

Aceste „antropoforme-periferice" – hipocoristice scurte și hipocoristice diminutivale – situează sistemul antroponimic „la limita dintre sistemul vechi și sistemul nou de nume de botez și trebuie considerate ca soluție de compromis la care ajunge familia selectoare a numelui, pentru că prin origine sunt tradiționale, dar prin aspect marchează noua tendință onomastică" (Dănilă, p. 129).

Sub influența modei, și odată cu intensificarea procesului de migrație a populației din Republica Moldova în țările europene și nu numai, precum și datorită influenței mass-mediei și a telenovelelor, a apărut tendința de a înlocui prenumele calendaristice cu prenume de origine străină, care sunt un argument al realizării *funcției separatoare a prenumelor.*

Astfel, conform Registrelor alfabetice ale actelor de naștere (anii 2000-2016), de la OSC Orhei, cele mai răspândite prenume feminine de proveniență occidentală sunt: *Bianca* (atestat de 22 de ori), *Melissa* (atestat de 11 ori, având 3 variante de ortografiere: *Melissa, Milisa, Meliz), Mirela* (de 9 ori), *Beatrice* (atestat de 8 ori și cu 5 variante de ortografiere: *Beatrice, Beatricia, Biatricia, Beatricea* și *Biatrisia), Milena* (atestat de 5 ori, ortografiat în 2 feluri: *Milena* și *Mylena).* Alte prenume feminine de origine occidentală, întâlnite câte o singură dată, sunt: *Erika/ Erica* (atestat de 2 ori, ortografiat diferit), *Selina, Melani, Medina, Francesca, Roberta, Denisa, Fabiana, Fiona, Rafaela, Geamila, Luiza/ Luisa* (atestat de 2 ori, ortografiat diferit), *Izabela, Henrieta, Gretta, Viviana, Esmeralda.*

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

Analiza Registrelor Alfabetice ale actelor de naștere din perioada 2000-2016 arată că și lista de prenume masculine a fost îmbogățită cu unele antropoforme de origine străină: *Eric, Elvis, Franco, Marco, Leonardo, Lorenzzo (*ortografiat *Lorenț), Rafael, Enrichi, Angelo, Guido, Dominic, Robert.* Dintre acestea cel mai răspândit este *Eric,* înregistrat de 7 ori, celelalte fiind atestate o singură dată.

Începând cu anul 2000, în Registrele alfabetice ale actelor de naștere, de la OSC Orhei, se atestă și o serie de prenume, specifice adepților confesiunii islamice, cum ar fi: *Muhammad,* cu formele *Mohamad* și *Mohamed, Ayman, Said*, *Adnan*, *Asmir*, *Samir, Karim,* ortografiat *Carim***,** *Miraj Leyla,* ortografiat *Leilla*, *Aziza, Marwa etc*. Aceste prenume realizează, pe de o parte, o funcție separatoare, iar, pe de altă parte, funcție unificatoare și cea de prestigiu, dat fiind faptul că pentru un adept al confesiunii islamice, numele nu este o simplă „etichetă", care are funcția de a identifica și a diferenția membrii unei familii sau pe cei ai unei colectivități, acesta are și **obligativitatea** de a indica identitatea musulmană a purtătorului.

Cercetătorul W.J. Roff menționează că „pentru un musulman, atribuirea unui nume este mult mai mult decât respectarea unei convenții impusă de societate, iar actul numirii trebuie realizat de părinți cu maximă responsabilitate, pentru că numele va defini personalitatea copilului. Iar odată ce numele reprezintă însăși definirea personalității, acesta poartă și o semnificație culturală, care trebuie să spună întregii lumi că tu ești musulman" (apud Neethling, p. 78).

Prezența în inventarul de nume autohton a prenumelor netradiționale este, de asemenea, o dovadă a faptului că intensificarea procesului de migrare, globalizarea, contactul lingvistic și cultural cu reprezentanții altor etnii se răsfrânge asupra onomasticonului, aflat în continuă schimbare. Prenumele străine sunt preluate cu scop inovativ și individualizator, astfel, depășindu-se bariera lingvistică și cea culturală.

Ca urmare a intensificării procesului de migrare a populației autohtone în statele membre ale Uniunii Europene (și nu numai) și ca rezultat al perfectării actelor de stare civilă, în cazul nostru a certificatelor de naștere, în afara Republicii Moldova sau ca manifestare a unor aspecte ale intenționalității, în cazul numirii, în Registrele alfabetice ale actelor de naștere de la OSC Orhei, începând cu anul 2011, se întâlnește o serie de variante ortografice ale prenumelor, inclusiv ale celor tradiționale românești, integrate și ele în sistemul antroponimic oficial, de exemplu: *Cătălina – Katalina; Alina – Alyna; Angela – Anjela; Oxana – Ocsana; Vadim – Vădim, Vadym; Elena – Ielena; Victor – Viktar; Ecaterina – Ekaterina, Caterina, Katerina; Cristina – Kristina; Carolina – Karolina; Luminița – Luminitsa; Dumitrița – Dumitritsa, Dimitritsa; Xenia – Ksenia; Andrei – Andrey; Svetlana – Svitlana; Maria – Măria; Corina – Karyna; Ilinca – Illinca; Chiril – Kirill, Natalia – Nataly, Valeria – Valeriia; Denis – Dennis*

Analizate din punctul de vedere al manifestării unor aspecte ale intenționalității sau ale modei onomastice, înlocuirea lui **„o" cu „a"–** *Victor – Viktar,* a lui **„i" cu „y" –** *Alina – Alyna,* a lui **„c" cu „k" –** *Ecaterina – Ekaterina,* **a lui „ț" cu „ts" –** *Dumitrița – Dumi-*

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

tritsa, **a lui „x" cu „cs"** – *Oxana – Ocsana,* precum şi dublarea literelor ca în exemplele ***Ill****inca, Kiri****ll****, Valeri****ii****a, De****nn****is* reprezintă, pe de o parte, intenţia părinţilor de a-şi individualiza copiii, de a crea, aşa cum susţine J.R. Searle, „o referinţă de succes" (Searle, p. 233), care să reprezinte un signum singulare al obiectului numit, fără ambiguităţi, care să-l poată desemna pe el şi numai pe el, iar pe de altă parte – *realizarea funcţiei separatoare* şi *a celei de prestigiu*.

În concluzie, remarcăm faptul că studierea antroponimelor din perspectivă sociolingvistică scoate în evidenţă aspecte ce ţin de evoluţia socială şi culturală a unei regiuni, particularităţi ce ţin de contactul lingvistic şi cultural al populaţiei autohtone (majoritare) cu reprezentanţii altor etnii, precum şi indici care ţin de componenta etnică şi afilierea religioasă a locuitorilor.

De asemenea, onomastica sociolingvistică arată că factorii care influenţează alegerea unui nume duc la apariţia unor stereotipuri colective, ce presupun manifestarea anumitor caracteristici culturale, lingvistice şi extralingvistice. Acestea se reflectă în actul de numire şi demonstrează că numele de botez se înscrie într-o semiotică naturală a microcolectivităţilor, iar actul de numire implică mai multe persoane, printre acestea numărându-se: 1. agentul (părinţii, bunicii, naşii); 2. nou-născutul; 3. preotul, în cazul botezului, sau/şi ofiţerul stării civile, care fixează numele în Registrul actelor de naştere. Este judicios ca antropinimele să fie investigate în strânsă legătură cu contextul sociocultural, etnic şi religios, în care acestea apar şi funcţionează.

Referinţe bibliografice:

1. BLANAR, Vincent. *Proper names in the light of theotetical onomastics.* Bratislava, 2009 https://searchworks.stanford.edu/view/11503503 (Accesat: 28.01.2019).

2. ŠRÁMEK, Rastislav. *Úvod do obecné onomastiky / Introduction to General Onomastics*. Brno: Masarykova Univerzita, 1999. 191.p.

3. TROPLINI, Edlira. *Anthroponyms as (conventional or unconventional) Parts in the Development of Language* http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V1950/pdf (Accesat: 28.01.2019)

4. НИКОНОВ, Влади́мир Андре́евич. *Имя и Общество*. Москва: Наука, 1974. 276р.

5. ЛЕОНОВИЧ, Олег Анатольевич. *В мире английских имён: Учеб.пособие по лексикологии.* 2-е изд., испр. и доп. М.: ООО «Издательство АСТ»: ООО «Издательство Астрель», 2002. 160 с.

6. FELECAN, Oliviu. *Un excurs onomastic în spaţiul public românesc actual*, Cluj-Napoca, Editura Mega. Editura Argonaut, 2013, 205 p

7. Recensământul populaţiei şi al locuinţelor 2014. http://www.statistica.md/ pageview.php?l=ro&idc=479 (accesat: 28.01.2019).

8. COSNICEANU, Maria. *Studiu asupra numelor de persoane.* Chişinău: Ştiinţa, 1973. 210 p.

9. ГАРАГУЛЯ, Сергей Иванович. *Антропонимическая прагматика и идентичность* индивида: дис. … д-рафилол. наук. М., 2009. 418р.

BDD-A29175 © 2019 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)

10. DĂNILĂ, Simion. *Sub fascinația lingvisticii bănățene. Cercetări, ipoteze, note de lectură.* Timișoara, Ed. Eurostampa. 2012. 411 p.

11. NEETHLING, Barbara. Dreptul la un nume bun: copiii din comunitățile musulmane și xhosa. În*: Numele și numirea – inteferențe multietnice în antroponimie. Conferință internațională* (1, 2011; Baia Mare). Cluj-Napoca: Mega, 2011. p. 77-88

12. SEARLE, John Rogers. *Intentionality. An Essay in the philosophy of mind.* Cambridge University Press, 1983. (Accesat: 03.03.2015)

Surse:

IV. 31. OSC Orhei, Registrul Alfabetic al actelor de naştere, început la 01.01.2000 (200 file);

IV.31 OSC Orhei, Registrul Alfabetic al actelor de naştere, început la 01.01.2011 (180 file);

BDD-A29175 © 2019 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:49:11 UTC)